

MESTNA OBČINA CELJE

MESTNA OBČINA CELJE
Mestni svet

ODDELEK ZA DRUŽBENE
DEJAVNOSTI
Trg celjskih knezov 9
3000 Celje
T 03 42 65 860
druzbene-dejavnosti@celje.si
www.celje.si
DŠ 56012390

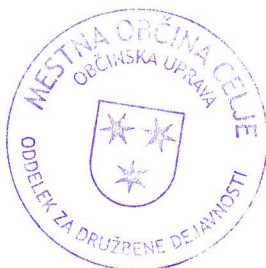
Zadeva: Odgovor na vprašanje mestne svetnice Inge Kober glede aktivnosti ravnateljev osnovnih šol vezanih na nedavni napad na osnovnošolko

Spoštovani!

na prejeto vprašanje mestne svetnice Mestne občine Celje Inge Kobe, katera je dne 12. 4. 2023 podala vprašanje glede aktivnosti ravnateljev osnovnih šol vezanih na nedavni napad na osnovnošolko vam v prilogi tega dopisa podajamo odgovor pridobljen s strani Aktiva ravnateljev osnovnih šol in glasbene šole Mestne občine Celje z dne 21. 4. 2023.

S spoštovanjem,

Jerneja Svetko
vodja službe

Polona Ocvirk
vodja oddelka

Celje, 24. april 2023
Številka zadeve: 020-12/2023
Vaša številka zadeve: 020-68/2023

Priloga:

- Odgovor na zastavljeno vprašanje z dne 12. 4. 2023

V vednost:

- spis, tu

Spoštovani!

Ravnatelji celjskih osnovnih šol močno obžalujemo in obsojamo medvrstniško nasilje, kot se je pred nedavnim zgodilo v Celju. V javnosti se pojavlja vedno več primerov medvrstniškega nasilja in zavedati se moramo, da je podobnih dogodkov širom Slovenije veliko več, kot jih zaznamo, a žal v večini primerov ostajajo skriti. V primeru, ko se nasilje dogaja med mladimi, se pogledi obrnejo proti šolam, od katerih se pričakuje, da bodo našle rešitve in nasilje med mladimi uspešno zajezele.

Na sleherni slovenski šoli vzgojnemu področju namenjamo zelo veliko pozornosti. Medvrstniško nasilje že vrsto let naslavljamo v smislu preventivnega delovanja in reševanja nastalih konfliktov. V šolah otrokom nudimo tematske razredne ure, različne delavnice in predavanja na temo nasilja, vabimo pravnike, policiste in kriminaliste, strokovnjake za ustrezno ravnanje na spletu, izvajamo posebne dneve dejavnosti ter nudimo individualno podporo učencem in staršem, bodisi s strokovnimi delavci znotraj ali izven šolskega prostora.

Ker v slovenskih šolah že vrsto let velja ničelna toleranca do nasilja, smo vsi zaposleni v šolah pozorni na dogajanje in ravnamo v skladu s sprejetimi vzgojnimi načrti, ki so osnova za naše delovanje ob zaznavi nasilja. Kljub vsemu pa smo šole povsem nemočne v primerih, ko se nasilje pojavlja izven šolskega prostora, saj nimamo pravne osnove, da bi ukrepali. Breme tega je postavljeno na pleče žrtve, čeprav se žrtev nasilja po dogodku, ki se je zgodil izven šolskega prostora, obrne na šolo. Šole nimamo pravice primera prijaviti policiji in nimamo drugih sistemskih vzvodov, kako nasilneža sankcionirati. Zavedamo se, da mora vsako nasilno dejanje biti obsojeno in imeti posledice, saj je praviloma posledica tista, ki posameznika odvrča od neprimernih dejanj. Dandanes pa se velikokrat zgodi, da se dejanje nasilneža odobrava in da ga sovrstniki pri tem celo spodbujajo. To je jasno pokazala tudi nedavna objava pretepa med deklicami na strehi trgovskega centra, ki se je med ljudmi razširila kot požar in na žalost prejela bistveno preveč »všečkov«.

Neljubi dogodek je pokazal, da je problem nasilja predvsem širše družbeni problem, ki bistveno presega okvire šolskega prostora. Trdimo, da so slovenske šole kot celota varno in spodbudno okolje. Na osnovnih šolah so telefoni prepovedani in delavci ves čas pazijo, da se neprimerne oblike vedenja ne pojavljajo. Kljub vsemu si ne zatiskamo oči pred jasnim krivcem za epidemijo nasilja, ki je praviloma nefizičen in se nahaja na telefonu vsakega otroka.

Izkušnje šol jasno kažejo, da je večina sporov in konfliktov v šoli posledica nesoglasij, ki se začnejo na aplikacijah, ki jih otroci uporabljajo večkrat neprekinjeno in dolgo v noč. Zelo malo družin ima tako restriktivno politiko do uporabe telefona, kot to velja na šolah, zato smo šole verjetno še edini čas v dnevu mladostnika, ko ni pod pritiskom vrstnikov, ko ga po telefonu nihče ne more zmerjati, kritizirati, se nad njim izživljati in ščuvati še druge k podobnemu početju. Žal se vedno bolj kaže, da ko otroci zapustijo šolsko območje, jim starši uporabo telefona in drugih elektronskih pripomočkov pogosto nekritično dovolijo in nimajo prav nobenega nadzora nad aktivnostjo svojih otrok na spletu. Pričakovati, da bodo mladoletni otroci zreli in odgovorni pri uporabi spleta, je nerealno – nad tem bi morali bdeti njihovi starši in jih naučiti odgovornega ravnanja. Konec koncev so starši lastniki telefonov, saj plačujejo naročnino. Žal pa si v večini primerov ne vzamejo pravice, da preverijo, za kaj se telefon sploh uporablja. Večina jih je nato zgroženih, ko se ob primerih, kot je bil v Celju, razkrije, kaj vse otroci počnejo na telefonih in do kakšnih vsebin imajo takorekoč neomejen dostop. Mladi svoje resnične namene velikokrat prikrijejo in četudi starši mislijo, da so s prijatelji šli na čaj ali po nakupih, kaj hitro končajo na strehi prodajnega centra, ker so se tako že vnaprej dogovorili in načrtovali potek dogodkov.

Zavedati se je potrebno, da odgovornosti za vzgojo otrok ne more prevzeti samo šola, saj so otroci v šoli manjši del dneva – povprečno 5 ur – dan pa ima 24 ur. Vzgoja se dogaja tudi (ali predvsem) izven šole in na ta del šola težko vpliva. V šoli odgovornost za vzgojo v tem, in podobnih primerih, sprejmemo še toliko težje, ker nimamo na voljo nobenih učinkovitih vzvodov ukrepanja – ti so nam bili odvzeti v imenu t. i. pravic otrok in staršev, ki so trenutno praktično neomejene. Šola razen »papirnatih vzgojnih ukrepov« nima nobenega ukrepa, ki bi bil učinkovit in bi imel za otroke ali starše konkretne posledice. Paradoks je, da strokovni delavci v šoli celo za pogovor s problematičnim učencem potrebujemo soglasje staršev (odvzem mobilnega telefona ali neudeležba na ekskurziji izven šole pa sta praktično neizvedljiva ukrepa). Podobno velja za druge ukrepe, ki bi lahko bili učinkoviti, a se morajo starši z vsakim ukrepom šole strinjati.

Ravnatelji menimo, da bi sistem moral omogočati takojšnjo začasno odstranitev nasilnih in motečih otrok iz oddelka oziroma šole, saj bi morala biti pravica ostalih učencev do varnega in urejenega okolja ter nemotenega pouka nad pravico nasilnih in motečih učencev, da so v šoli. Rešitev bi bila ustanovitev t. i. »vzgojnega centra«, ki bi sprejemal takšne učence; z njimi bi se tam nato ukvarjal posebej usposobljen tim strokovnjakov. Po določenem obdobju oziroma po izboljšanjem vedenju bi se posameznik lahko vrnil v šolsko okolje. Za zahtevnejše primere vzgojni zavodi v Sloveniji že obstajajo, a zakonodaja in pravice staršev tudi v tem primeru praktično onemogočajo namestitvev problematičnih otrok v te zavode. To se zgodi zgolj izjemoma, v res najhujših primerih.

Če torej družba misli res kaj storiti na področju preprečevanja nasilja, da se primeri medvrstniškega nasilja, kot se je zgodilo v Celju, ne bodo več pojavili v takšni ali še hujši obliki, naj se takoj pristopi k spremembi zakonodaje, ki bo spremenila predvsem naslednje:

- 1.) Šolam je potrebno omogočiti učinkovito vzgojno delovanje in preprečiti poseganje staršev v strokovne odločitve zaposlenih.
- 2.) Moteče in nasilne učence je potrebno takoj odstraniti iz šolskega okolja – začasna namestitve v vzgojni zavod ali pa jih imajo doma pod nadzorom starši, ki morajo koristiti dopust.
- 3.) Povečati je potrebno odgovornost staršev, ki bi morali biti za kršitve svojih otrok materialno in kazensko odgovorni.

Hkrati se gre vprašati o smiselnosti napovedi, da bodo v prihajajočem šolskem letu zmanjšali delež delavcev v šolski svetovalni službi, čeprav bi šole nujno potrebovale še več specializiranih delavcev za pomoč otrokom s težavami, ki niso nujno povezane z učno snovjo. Vsekakor bo to še ena izmed odločitev, ki bistveno poslabša možnost šol, da učinkovito in ustrezno opravljajo svoje delo, tudi na področju medvrstniškega nasilja. V primeru, da se predlagani in tudi drugi sistemski ukrepi ne bodo sprejeli, se na tem področju ne bo spremenilo nič in lahko v prihodnje pričakujemo podobne ali še večje težave.

Prepričani smo, da velika večina otrok nima takšnih vzorcev obnašanja, kot smo jih lahko videli ob neljubem dogodku v Celju, in niso nasilni. Ne bi bilo prav, če bi zaradi takšnega dogodka obsojali vse mlade. Vsekakor pa je prav, da ostro obsodimo ta dogodek in se z otroki ustrezno pogovorimo v šoli in doma. Predvsem pa je čas, da se ustrezno spremeni zakonodaja, ki bo omogočala učinkovito vzgojno delovanje. O ustreznem in kakovostnem delu šol priča tudi dejstvo, da se starši v primeru nasilja izven šole vedno obrnejo na nas in nas prosijo za pomoč, čemur smo bili priča tudi na celjskih šolah po omenjenem dogodku. Klice staršev na pomoč slišimo in se jim vedno odzovemo, saj ga razumemo kot zaupanje v naše delo. Kljub vsemu pa ne moremo prevzemati starševske vloge in namesto njih prevzeti odgovornosti za vzgojo otrok.

Iz tega razloga pozivamo pristojne k takojšnjim sistemskim spremembam.

Celje, 21. 4. 2023

Aktiv ravnateljev osnovnih šol in
Glasbene šole Celje